ANALELE ȘTIINȚIFICE ALE UNIVERSITĂȚII „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI
TOM LXXI, 5, ȘTIINȚE JURIDICE, 2025

DOI: 10.47743/jss-2025-71-5-18

Cercetarea la fața locului – aspecte tactice și procedurale

Crime Scene Investigation – Tactical and Procedural Aspects

Maria-Alexandra STANCA[1]

Rezumat: Cercetarea la fața locului reprezintă una dintre cele mai importante activități procesual-penale, având rol esențial în descoperirea, fixarea și conservarea probelor materiale necesare aflării adevărului în procesul penal. Prin aplicarea metodelor și tehnicilor criminalistice, acest procedeu probatoriu permite reconstituirea împrejurărilor în care a fost săvârșită infracțiunea, identificarea autorului și stabilirea legăturii dintre faptă, victimă și făptuitor. Caracterul său științific derivă din utilizarea unor procedee riguroase, interdisciplinare, care îmbină cunoștințe din domenii precum criminalistica, medicina legală și științele naturale. Importanța practică a cercetării locului faptei se evidențiază prin valoarea probatorie ridicată a rezultatelor obținute, cât și prin influența decisivă pe care aceasta o exercită asupra întregii desfășurări a procesului penal, contribuind la asigurarea legalității și corectitudinii actului de justiție.

Cuvinte-cheie: cercetare la fața locului, procedeu probator, tactică criminalistică, urme.

Abstract: Crime scene investigation is a key procedural-criminal activity essential for discovering, documenting, and preserving material evidence in criminal proceedings. By employing rigorous criminalistic methods, crime scene investigation enables the reconstruction of crime circumstances, identification of perpetrators, and establishment of links between acts, victims, and offenders. Its interdisciplinary and scientific approach ensures high evidentiary value and decisively influences the fairness and legality of the criminal process.

Keywords: crime scene investigation, evidentiary method, forensic tactic, traces.

1. Aspecte introductive privind desfășurarea activităților investigative în cursul procesului penal

Planificarea activităților[2] de urmărire penală constituie componenta fundamentală a organizării procesului de investigare a faptelor penale, întrucât asigură

[1] Masterand, Specializarea Criminalistică, Facultatea de Drept, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, email: alexandrastanca02@gmail.com

[2] M. Gropa, *Planificarea procesuală a acțiunilor de urmărire penală în cadrul investigării infracțiunilor de criminalitate organizată*, în Revista Institutului Național al Justiției nr. 2 (65), 2023, p. 18.

desfășurarea acestuia cu respectarea cerințelor legale, într-un mod riguros, obiectiv și exhaustiv. Conform opiniilor exprimate în literatura de specialitate, confirmate totodată de practica judiciară, investigarea infracțiunilor, indiferent de forma de vinovăție cu care s-a acționat, nu poate fi concepută în absența unui plan de acțiune, fundamentat pe o analiză aprofundată a datelor incipiente furnizate de faptă. În acest context, planificarea dobândește un conținut concis, reprezentând latura organizatorică și creativă a unui proces complex de reflecție desfășurat de organul de urmărire penală, proces care se concretizează în elaborarea activității investigative.

Activitatea de cercetare necesită analiză și interpretare, urmate de o apreciere obiectivă a tuturor informațiilor în legătură cu fapta concretă ce a fost comisă, doar astfel putând fi dispuse și întreprinse în mod temeinic și legal seria de acte procesuale adiacente, specifice fazei de urmărire penală. Literatura de specialitate[3] evidențiază caracterul unitar, dar absolut complex al activităților investigative ce pot fi derulate sub această cupolă pe care optăm să o denumim planificare a urmăririi penale, punctând, de asemenea, necesitatea de a exista în permanență un cadru legal sub care să fie coordonate, supravegheate și puse în executare toate aceste demersuri la care facem referire. În conformitate cu principiile de bază ale tacticii criminalistice, subliniem faptul că în cadrul fazei de urmărire penală, activitatea are ca fundament datele existe în cauză, de aici decurgând o serie de consecințe ce conduc la conturarea anumitor trăsături caracteristice ale planificării acestei faze procesuale.

Astfel, urmărirea penală dobândește un caracter individual, activitatea de investigare fiind adaptată în mod concret și specific fiecărei cauze penale, neputând fi realizată eficient prin aplicarea mecanică a unor modele prestabilite. Această trăsătură are o dublă fundamentare: juridică și tactică. Din perspectivă juridică, caracterul individual al activității de urmărire penală decurge din principiul legalității și al aflării adevărului, consacrate de normele procesual penale. Fiecare cauză penală prezintă un ansamblu propriu de elemente de fapt și juridice: natura faptei, modalitatea de comitere, circumstanțele de timp și loc, persoana suspectului sau a inculpatului, poziția procesuală a părților, precum și mijloacele de probă disponibile. În acest context, organul de urmărire penală este obligat să stabilească obiectul concret al probatoriului pentru cauza respectivă, să aleagă actele procedurale adecvate situației de fapt și să respecte drepturile și garanțiile procesuale ale persoanelor implicate, care diferă de la un caz la altul. Aplicarea uniformă a acelorași măsuri în cauze diferite ar putea conduce la încălcarea normelor procesuale, la administrarea unor probe inutile sau nelegale și, în final, la afectarea scopului procesului penal. Prin urmare, caracterul individual reprezintă o exigență juridică, nu doar o opțiune practică. Din punct de vedere tactic, caracterul individual reflectă adaptarea metodelor, procedeelor și mijloacelor criminalistice la particularitățile fiecărei investigații. Tactica criminalistică pornește de la ideea că nu există două infracțiuni identice sub toate aspectele lor, chiar dacă acestea se

[3] I. Mircea, *Criminalistică*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1978, p. 145.

încadrează în aceeași normă de incriminare. Astfel, individualitatea se manifestă prin formularea unor versiuni investigative specifice cauzei, prin stabilirea unei ordini proprii de efectuare a actelor de urmărire penală, dar și prin alegerea unor procedee tactice diferențiate pentru audierea persoanelor, efectuarea percheziţiilor, cercetarea la fața locului sau administrarea probelor tehnico-științifice. Din punct de vedere tactic, planificarea individualizată permite valorificarea optimă a informațiilor existente la un anumit moment al anchetei și previne atât formalismul, cât și pierderile de probatoriu. Totodată, aceasta oferă organului de urmărire penală flexibilitatea necesară pentru a reacționa prompt la apariția unor date noi.

De asemenea, pe baza aspectelor anterior subliniate putem deduce și faptul că activitatea investigativă capătă un caracter dinamic și mobil, întrucât rezultă din natura procesului penal, care presupune descoperirea progresivă a adevărului. La debutul urmăririi penale, organul judiciar dispune, de regulă, de un volum limitat de informații, iar situația de fapt este doar parțial cunoscută. Pe măsură ce sunt administrate probe, cadrul factual și juridic al cauzei se poate modifica semnificativ. Codul de procedură penală[4] permite această flexibilitate, consacrând posibilitatea organului de urmărire penală de a reveni asupra anumitor ipoteze, de a extinde cercetările sau de a restrânge cadrul procesual, cu respectarea strictă a drepturilor fundamentale ale participanților. Astfel, caracterul dinamic reprezintă o garanție a legalității și temeiniciei soluției finale. Caracterul dinamic și mobil reflectă capacitatea organului de urmărire penală de a adapta permanent planul de anchetă la evoluția situației operative. Planificarea nu are un caracter rigid, ci este supusă unei revizuiri continue, determinată de apariția unor probe noi, de confirmarea sau infirmarea versiunilor investigative ori de schimbarea comportamentului procesual al persoanelor implicate.

Activitatea investigativă este condusă și de principiul operativității[5], care exprimă cerința ca actele de urmărire penală să fie desfășurate cu promptitudine, continuitate și eficiență, imediat ce datele privind săvârșirea unei fapte penale impun intervenția organelor judiciare. Operativitatea este strâns legată de scopul procesului penal[6] și de obligația organelor judiciare de a asigura desfășurarea urmăririi penale într-un termen rezonabil, cu respectarea cadrului legal. Aplicarea acestui principiu presupune inițierea imediată a activităților de urmărire penală după sesizare, dar și efectuarea actelor procedurale la momentul optim, astfel încât probele să fie administrate în stare autentică, nealterată. Foarte importantă este și prevenirea tergiversării nejustificate a procedurilor, care ar putea conduce la prescrierea răspunderii penale, la pierderea sau compromiterea probelor[7] ori la

[4] Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în M. Of. nr. 486 din 15 iulie 2010.

[5] P. Ciobanu, E. Stancu, *Criminalistică – Tehnica criminalistică*, Ed. Universul Juridic, București, 2017, p. 23.

[6] N. Volonciu, *Tratat de procedură penală. Partea generală*, vol. 1, ed. 3, revizuită și adăugită, Ed. Paideia, București, 1997, p. 71-72; M. Basarab, *Drept procesual penal*, Universitatea din Cluj, 1973, p. 72-73.

[7] S. Kahane, *Drept procesual în R.P.R.*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1963, p. 63-64.

afectarea dreptului la un proces echitabil, căci, după cum doctrina susține, *„timpul lucrează în favoarea infractorului”*[8]. Așadar, operativitatea nu poate fi confundată cu graba sau superficialitatea; dimpotrivă, ea trebuie să se manifeste în limitele stricte ale legii, fără a afecta dreptul la apărare, prezumția de nevinovăție sau alte garanții procesuale. Astfel, principiul operativității reprezintă un echilibru între celeritate și legalitate.

Având în vedere cele mai sus amintite, observăm faptul că aceste linii directoare se reflectă în mod esențial asupra activității investigative ce constă în derularea cercetării la fața locului, ca procedeu probatoriu și metodă tactică specifică criminalisticii de-o importanță deosebită în justa soluționare a cauzelor penale.

2. Cercetarea la fața locului – generalități procedurale

Cercetarea la fața locului constituie un act procesual și procedural fundamental în faza de urmărire penală, având o dublă natură, respectiv una procesual penală (juridică), și una tactic-criminalistică. Importanța sa este evidențiată prin faptul că permite descoperirea nemijlocită a probelor, clarificarea împrejurărilor concrete ale faptei și orientarea corectă a întregii activități investigative, iar realizarea în mod corect, complet și operativ a acesteia reprezintă premisa esențială a unei urmăriri penale eficiente și legale. Doar astfel organul de urmărire penală constată imediat, nemijlocit și complet[9] aspectele de interes în cauză, ulterior putând percepe și fixa starea de fapt existentă în locul unde a fost săvârșită infracțiunea sau unde s-au produs consecințele acesteia, în scopul descoperirii, conservării și valorificării probelor.

În conformitate cu dispozițiile ce reglementează sediul materiei, respectiv art. 192 Cod proc. pen., cercetarea locului faptei se dispune de către organul de urmărire penală, iar în cursul judecății de către instanța de judecată, atunci când este necesară constatarea directă în scopul determinării sau clarificării unor împrejurări de fapt ce prezintă importanță pentru stabilirea adevărului, precum și ori de câte ori există suspiciuni cu privire la decesul unei persoane. Acest procedeu probatoriu[10] poate fi valorificat în vederea investigării unui sfere foarte largi de infracțiuni, pornind de la cele de-o gravitate redusă și ajungând la cele cu o deosebită relevanță prin prisma pericolului social sporit[11] pe care l-au creat, întrucât utilitatea sa este una foarte ridicată. Organele judiciare au astfel posibilitatea și totodată obligația procedurală pozitivă de a se deplasa la așa-numita scenă a infracțiunii[12] în scopul

[8] I.R. Constantin, *Unele metode și principii ale Criminalisticii*, în culegerea de referate „Școala românească de criminalistică”, p. 71.

[9] C. Suciu, Criminalistica, *Dezvoltarea învățământului criminalistic în România*, în culegerea de referate „Școala românească de criminalistică”, p. 503; I. Anghelescu, *Considerații asupra cercetării locului faptei*, în RRD nr. 11/1973, p. 114-115.

[10] Gh. Mateuț, *Tratat de procedură penală. Partea generală*, vol. II, Ed. C.H. Beck, București, 2012, p. 264.

[11] P. Ciobanu, E. Stancu, *op. cit.*, p. 5.

[12] M. Palmiotto, *Criminal investigation*, Ed. Nelson-Hall Publishers, Chicago, Illinois, SUA, 1994, p. 167.

constatării nemijlocite a stării de fapt existente, al descoperirii și fixării urmelor infracțiunii, precum și al stabilirii poziției, stării și relevanței mijloacelor materiale de probă și a împrejurărilor concrete în care fapta penală a fost comisă. În vederea atingerii acestor obiective complexe și esențiale pentru bunul curs al demersurilor investigative, organul judiciar competent (organul de urmărire penală sau instanța de judecată) poate interzice persoanelor care se află ori care vin la locul unde se efectuează cercetarea să comunice între ele sau cu alte persoane.

Locul faptei[13] reprezintă acel perimetru în limitele căruia se conturează suspiciunea rezonabilă a comiterii unei fapte cu relevanță penală pe baza probelor materiale create prin săvârșirea acesteia. Urmând concepția actuală reglementată de legiuitor, la desemnarea locului comiterii faptei avem în vedere, conform art. 41 alin. (2) Cod proc. pen, locul unde s-a desfășurat activitatea infracțională, în totul sau în parte, ori locul unde s-a produs urmarea acesteia, precum și spațiile ce înconjoară acest perimetru dacă se constată că sunt purtătoare de urme ale faptei cercetate. De asemenea, nu putem omite din vedere, așa cum nici literatura de specialitate nu o face[14], încadrarea în sfera de interes a anchetatorilor a acelor locuri suspectate că ar putea constitui sau constituie un prilej pentru pregătirea comiterii unor noi fapte ori pentru retragerea sau accesul autorului din sau în câmpul infracțional.

Așa cum textul art. 192 Cod proc. pen. expune, observăm faptul că în sarcina organelor judiciare nu este stabilită obligația de a dispune efectuarea unei cercetări a locului faptei cu privire la anumite infracțiuni, în mod limitativ, motiv pentru care putem aprecia că un astfel de demers investigativ se impune ori de câte ori prin săvârșirea infracțiunii s-au produs anumite modificări[15] mai mult sau mai puțin observabile asupra mediului înconjurător sau în situațiile în care organul judiciar (mai curând, instanța de judecată în faza de judecată)[16] o consideră necesară în vederea clarificării anumitor particularități factuale ale evenimentului produs.

Reglementarea cercetării la fața locului în forma sa actuală ne conduce la ideea că acest demers investigativ are natura unui procedeu probatoriu ce prezintă ca premisă comiterea unei fapte penale, lucru ce ar impune automat începerea urmăririi penale prin ordonanță a organului de urmărire penală. Astfel, desfășurând această activitate asupra locului în care se presupune că s-au produs anumite transformări și care posibil poartă anumite urme, organul judiciar competent poate, după caz, conform puterii conferite de lege, să dispună o soluție în scopul aflării adevărului în cadrul urmăririi penale. Ca regulă, cercetarea la fața locului se desfășoară într-un cadru restrâns, fiind permisă numai participarea persoanelor a căror prezență este necesară, legal justificată și utilă pentru realizarea actului procedural. Această limitare urmărește prevenirea contaminării locului

[13] I. Mircea, *op.cit.*, p. 148.

[14] V. Berchețan, *Cercetarea penală – Îndrumar complet de cercetare penală*, Ed. Icar, București, 2001, p. 251.

[15] A. Ciopraga, I. Iacobuță, *Criminalistica*, Ed. Chemarea, Iași, 1997, p. 238.

[16] E. Stancu, *Tratat de criminalistică*, ed. II revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2002.

faptei, influențării probelor și compromiterii valorii probatorii a constatărilor efectuate. În acest sens, la efectuarea actului procedural trebuie să fie prezente organele judiciare, întrucât acestea au competența legală de a conduce și coordona activitatea de cercetare și de a dispune măsurile necesare. Poate fi autorizată participarea specialiștilor și experților, întrucât uneori natura faptei impune utilizarea unor cunoștințe de specialitate, iar prezența acestora are rolul de a asigura corectitudinea tehnico-științifică a constatărilor și a fixării urmelor. De asemenea, legea le permite participarea și martorilor asistenți, consacrând o garanție[17] asupra obiectivității și transparenței actului procedural desfășurat. Părțile și subiecții procesuali principali, chiar asistați de apărătorii aleși sau din oficiu, pot participa la cercetarea la fața locului, în măsura în care legea permite acest lucru și cu respectarea limitelor stabilite de organul judiciar competent. Prezența acestor din urmă persoane are rolul de a asigura exercitarea drepturilor procesuale, precum dreptul la apărare sau dreptul de a formula observații, fără a le conferi însă posibilitatea de a interveni activ în desfășurarea actului procedural, astfel încât să nu fie afectate legalitatea actului, obiectivitatea constatărilor și integritatea mijloacelor de probă.

Organul judiciar are obligația de a asigura respectarea ordinii procedurale și de a preveni orice comportament care ar putea conduce la influențarea probelor sau la obstrucționarea activității de cercetare. Din punct de vedere tactic-criminalistic, prezența părților impune o gestionare prudentă, întrucât acestea pot avea un interes direct în rezultatul cercetării, ceea ce poate genera tentative de alterare a urmelor, de influențare a celorlalți participanți sau de denaturare a realității faptice. În acest sens, rolul organului judiciar este de a delimita clar statutul pasiv al participanților, de a supraveghea conduita acestora și de a interveni prompt ori de câte ori există riscul compromiterii valorii probatorii a constatărilor efectuate.

3. Caracteristicile și obiectivele cercetării la fața locului

Din perspectivă criminalistică, cercetarea la fața locului reprezintă o activitate fundamentală, cu caracter tactic și tehnico-științific, constând în examinarea directă, sistematică și nemijlocită a locului unde a fost comisă infracțiunea, unde s-au produs consecințele acesteia sau unde se află urme relevante ale activității infracționale, în scopul descoperirii, conservării, fixării și valorificării urmelor materiale și informaționale. De asemenea, nu este de ignorat nici rolul care revine acestui procedeu probatoriu asupra reconstituirii mecanismului de comitere a faptei și asupra orientării întregii activități de urmărire penală prin formularea și verificarea versiunilor criminalistice.

[17] F. Ionescu, *Criminalistică*, vol. II, Ed. Universitară, București, 2009, p. 16. În acest sens, prezența martorilor asistenți constituie o modalitate subsidiară de confirmare a constatărilor organului judiciar, care, prin atestarea pe baza de semnătură în cadrul procesului-verbal încheiat cu ocazia cercetării la fața locului, vor diminua în mod semnificativ orice eventuală substituire a probelor identificate la un moment subsecvent acestui act procedural.

Cercetarea efectuată la fața locului, imediat ulterior sesizării organelor de urmărire penală, se remarcă prin caracteristicile sale definitorii. În acest sens, devine o activitate obligatorie pentru organele de urmărire penală ori de câte ori, prin acțiunile sale, făptuitorul determină anumite modificări asupra realității materiale prin acțiunile sale ilicite, fiind considerată ca improbabilă anchetarea unor infracțiuni cu o deosebită relevanță în plan social în lipsa efectuării unei cercetări la fața locului. De altfel, și literatura apreciază[18] faptul că însuși locul faptei reprezintă o sursă bogată în informații cu relevanță investigativă, apt de a furniza anumite răspunsuri fără de care adevărul judiciar și cel obiectiv nu s-ar putea intersecta. Astfel, urmele și corpurile delicte identificate, valorificate prin procedee de laborator, se convertesc în veritabile probe ce-și vor păstra caracterul științific de netăgăduit, servind, pe cale de consecință, la dovedirea existenței ori inexistenței caracterului infracțional al unei anumite fapte, la identificarea autorului, a modului și a mijloacelor sale de acțiune, dar și la susținerea argumentelor privind vinovăția ori nevinovăția persoanei față de care este orientată întreaga fază a urmăririi penale.

Cercetarea se remarcă și prin caracterul său urgent și inițial[19], reprezentând principalul punct de plecare în cadrul urmăririi penale, demers ce va condiționa modalitatea de derulare a următoarelor acte procedurale. De aici, și faptul că întregul procedeu este supus unui criteriu temporal ce impune o anumită conduită a organelor judiciare, forțate să profite în interesul soluționării cauzei de modul în care timpul poate influența locul faptei, urmele, mijloacele materiale de probă, aspecte care, în mod firesc pot periclita sau favoriza coerența planului de anchetă. Cu cât timpul scurs dintre momentul săvârșirii faptei, cel al sesizării faptei și cel al începerii demersurilor investigative este mai mare, cu atât organele de anchetă au obligația de a fi mai operative, de a adapta modalitatea în care efectuează urmărirea penală, astfel încât obiectivul privind aflarea adevărului în cauză cu celeritate, iar lacunele înregistrate pe parcurs, sub aspect al influenței timpului, să poată fi complinite.

Caracterul irepetabil al cercetării locului comiterii faptei se explică prin faptul că această activitate criminalistică poate fi realizată o singură dată în condiții de autenticitate deplină, întrucât starea inițială a locului faptei, a urmelor și a raporturilor spațiale existente la momentul comiterii infracțiunii nu poate fi reprodusă integral ulterior. Caracterul irepetabil derivă din natura perisabilă și instabilă a urmelor infracțiunii. Urmele materiale (biologice, mecanice, chimice, termice) și urmele informaționale sunt supuse modificării rapide sub influența factorilor naturali (temperatură, umiditate, lumină, vânt), umani (intervenția persoanelor, activități de salvare, curățare, circulație) sau tehnici (manipularea obiectelor, transportul acestora), astfel că odată alterată sau distrusă, starea inițială a locului faptei nu mai poate fi reconstituită identic, chiar dacă se efectuează ulterior alte acte procedurale sau reconstituiri. În tactica criminalistică, caracterul decisiv al primei intervenții este justificat nu doar de irepetabilitatea cercetării la fața locului, ci și de responsabilitatea profesională și juridică a organelor de urmărire penală de a valorifica integral și corect informația probatorie disponibilă

[18] F. Ionescu, *op. cit.*, p. 20; în același sens, C. O` Hara, *Principii de bază ale cercetărilor penale*, ed. IV, Ed. Charles C. Thomas, Springfield, Illinois, SUA, 1976, p. 45.

[19] A. E. Franț, *Criminalistică. Curs universitar*, ed. III, revăzută și adăugită, Ed. Universul juridic, București, 2023, p. 237.

în stadiul inițial al investigației. Omiterea, ignorarea sau evaluarea eronată a unor elemente relevante în această etapă poate conduce la pierderea definitivă a probelor, fără posibilitatea unei remedieri ulterioare. Versiunile criminalistice se fundamentează în principal pe datele obținute în cadrul primei cercetări la fața locului. Dacă aceste date sunt incomplete sau eronate, întreaga orientare a urmăririi penale poate fi viciată, conducând la ipoteze greșite, la irosirea resurselor investigative și, în unele cazuri, la excluderea unor direcții de cercetare corecte. Perisabilitatea probelor impune o abordare riguroasă și completă încă de la debutul activității. Urmele materiale și informaționale sunt supuse degradării rapide, iar neglijența în identificarea sau conservarea lor nu poate fi compensată ulterior prin alte mijloace de probă. Astfel, obligația de „a face totul bine din prima" nu este una formală, ci derivă din natura obiectivă a probelor criminalistice.

Din perspectivă procedurală, legalitatea și credibilitatea probelor depind în mod direct de modul de efectuare a primei cercetări. Erorile procedurale sau lacunele constatate la acest nivel pot conduce la contestarea probelor, la diminuarea forței lor probatorii sau chiar la excluderea acestora din procesul penal. Prin urmare, organul de urmărire penală este ținut să acționeze cu maximă diligență, profesionalism și rigoare încă de la prima intervenție, iar din aceste considerente extragem și faptul că investigarea locului faptei presupune și un caracter organizat[20].

În cele din urmă, fără a le subestima importanța, menționăm[21] ca fiind de esența acestui procedeu probatoriu și caracterul minuțios, complet, obiectiv al cercetării scenei infracțiunii, efectuate în cel mai scurt timp posibil ulterior sesizării organelor de anchetă, în vederea obținerii unor probe fiabile în cauza penală fixate prin metode tehnice și procedurale.

4. Investigarea criminalistică a locului faptei

Activitate desfășurată de organele de urmărire penală pentru strângerea și verificarea probelor cu privire la săvârșirea unei infracțiuni și pentru descoperirea și prinderea infractorului în niciun caz nu poate avea un caracter aleatoriu, neputând fi lăsată la voia întâmplării și nici coordonată de-o manieră dezorganizată, aspecte apte de a denatura întregul scop al acestei acțiuni. Activitatea trebuie supusă atât unor reguli procedurale (așa cum am detaliat anterior) , cât și unor reguli tehnico-tactice criminalistice care înlesnesc atingerea obiectivelor organelor judiciare în ceea ce privește cauza dedusă analizei, concretizarea caracteristicilor expuse mai sus (care nu trebuie privite doar din perspectivă pur teoretică, ci mai ales practică) și, cel mai important, elucidarea împrejurărilor faptice.

Din considerentele astfel enunțate, observăm necesitatea surprinderii anumitor elemente de tactică privind pregătirea cercetării la fața locului și elemente de tactică privind cercetarea propriu-zisă ce se dispune spre a fi efectuată.

[20] A. E. Franț, *op. cit.*, p. 240.
[21] *Ibidem.*

Elemente de tactică privind pregătirea cercetării la fața locului – faza premergătoare

În cea dintâi categorie vom avea în vedere faptul că este foarte importantă pregătirea echipei de cercetare formate din organe judiciare și specialiști tehnic-criminaliști[22] ce se va deplasa la locul indicat în actul de sesizare. Unitățile de parchet și unitățile din structura organizatorică a Ministerului Afacerilor Interne la nivelul cărora sunt organizate și funcționează organe de cercetare ale poliției judiciare, de cercetare la fața locului, personal din serviciul de zi pe unitate, precum și primul polițist ajuns la locul săvârșirii unei infracțiuni vor asigura efectuarea cercetării la față locului și vor desfășura activitățile specifice acestei proceduri în condițiile stabilite de Ordinul comun încheiat între Minister și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, în vigoare de la data de 01.09.2009 și de Manualul de bune practici privind procedura cercetării la față locului[23], elaborat de către Institutului de Criminalistică din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române.

Ulterior se vor putea dispune diferite măsuri la fața locului, printre care amintim: acordarea primului ajutor victimelor găsite la locul faptei; delimitarea și asigurarea supravegherii[24] locului faptei în vederea conservării[25] eventualelor

[22] Conform Anexei la Dispoziția inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române nr. 38/27.03.2025, art. 94 ce reglementează atribuțiile Serviciului Criminalistic prevede, printre altele, că activitățile de cercetare la fața locului, de expertiză și de identificare judiciară, se realizează în conformitate cu standardele de calitate naționale și internaționale, declarate și implementate iar experții, specialiștii și tehnicienii sunt independenți și imparțiali, în limitele atribuțiilor din fișa postului și a Codului de Conduită al experților, specialiștilor și tehnicienilor criminaliști din Poliția Română. Pentru îndeplinirea atribuțiilor date în competență, colaborează cu alte structuri din cadrul M.A.I. sau cu alte instituții ale statului și realizează în condițiile reglementărilor în vigoare, schimb de date pentru identificarea criminalistică de persoane, cadavre, obiecte și instrumente folosite la săvârșirea infracțiunilor, precum și a urmelor descoperite cu ocazia cercetării la fața locului.

Anexa poatefi consultată la următoarea adresă web: https://vl.politiaromana.ro/files/userfiles/IPJ_Valcea/documente/informatii_publice/Proiect_R OF_2025.pdf, accesată la data de 28.12.2025

[23] Anexă a Ordinului privind cercetarea la faţa locului nr.182/14.08.2009 (M.A.I.) şi nr. 1754/C/05.08.2009 (Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casaţie şi Justiţie).

Poatefi vizualizată la următoarea adresă web: https://www.academia.edu/83933051/Manual_de_Bune_Practici_Privind_Procedura_Cerceta rii_La_Fata

[24] Conform Anexei la Dispoziția inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române nr. 38/27.03.2025, art. 112 ce reglementează atribuțiile Compartimentului Siguranță Publică și Patrulare prevede, printre altele și faptul că polițiștii execută primele măsuri prevăzute de cadrul legal intern referitoare la efectuarea cercetării la faţa locului, iar după sosirea echipei de cercetare îşi continuă activităţile specifice în teren.

Anexa poatefi consultată la următoarea adresă web: https://vl.politiaromana.ro/files/userfiles/IPJ_Valcea/documente/informatii_publice/Proiect_R OF_2025.pdf, accesată la data de 28.12.2025

[25] Conform Anexei la Dispoziția inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române nr. 38/27.03.2025, art. 50 alin. 6 ce reglementează atribuțiile Compartimentului Prelucrare Automată şi Valorificare Date Corpuri Delicte prevede, printre altele, asigurarea organizării și funcționării camerelor de corpuri delicte pentru

mijloace materiale de probă și de prevenire a contaminării perimetrului; verificarea generală a condițiilor în care urmează a fi efectuată cercetarea[26] și starea obiectelor purtătoare de urme ori a celor creatoare de urme; fixarea[27] împrejurărilor lipsite de caracter stabil, susceptibile de a se modifica cu ușurință[28]; pregătirea mijloacelor tehnico-științifice criminalistice[29].

După salvarea victimelor, cea mai importantă sarcină a primului polițist prezent la fața locului este aceea de a preveni distrugerea sau diminuarea valorii potențialelor probe materiale care pot conduce la identificarea autorului sau la stabilirea situației de fapt. El este responsabil de toate acțiunile imediate luate la locul faptei, care nu pot fi amânate. Sarcinile primului polițist prezent la fața locului sunt stabilite de art. 12 din Ordinul Comun, respectiv:

a) participă la acordarea primului ajutor și la salvarea victimelor în viață;
b) face o evaluare preliminară a locului faptei pentru a stabili condițiile concrete existente, precum și necesitatea prezenței unor unități specializate de intervenție din cadrul Inspectoratului pentru Situații de Urgență, serviciilor medicale, Inspecției de Stat pentru Controlul Cazanelor, Recipientelor sub Presiune și Instalațiilor de Ridicat, distribuției de gaz metan ori curent electric si altele asemenea, în funcție de existența și de natura pericolului;
c) raportează evenimentul la dispeceratul unității sau subunității pe a cărei rază de competență s-a produs, despre măsurile luate si cele care se impun;
d) protejează probele care sunt în pericol de a fi distruse, modificate ori alterate de condițiile atmosferice existente sau de către alte persoane, acționând cu precauție pentru a nu lăsa propriile urme care vor putea acoperi sau distruge pe cele relevante;
e) stabilește perimetrul inițial al câmpului infracțional și ia măsuri de semnalizare, avertizare, pază, procedând la notarea și marcarea poziției

păstrarea, conservarea în bune condiții și gestionarea bunurilor care constituie mijloace materiale de proba, ridicate cu ocazia constatării sau cercetării unor infracțiuni, precum și alte categorii de bunuri ridicate potrivit legii; de asemenea, asigură evidența, păstrarea, conservarea, gestionarea şi predarea spre valorificare, în condiţiile legii a tuturor categoriilor de bunurilor introduse la camerele de corpuri delicte. Anexa poate fi consultată la următoarea adresă web: https://vl.politiaromana.ro/files/userfiles/IPJ_Valcea/documente/informatii_publice/Proiect_R OF_2025.pdf, accesată la data de 28.12.2025

[26] I. Mircea, *op. cit.*, p. 148-149.

[27] A se vedea art. 61 alin. (1)-(2) Cod proc.pen., în acest sens fiind instituită obligația anumitor autorități aparținând statului de a lua măsuri de conservare a locului săvârşirii infracţiunii şi de ridicare sau conservare a mijloacelor materiale de probă. În cazul infracţiunilor flagrante, aceleaşi organe au dreptul de a face percheziţii corporale sau ale vehiculelor, de a-l prinde pe făptuitor şi de a-l prezenta de îndată organelor de urmărire penală.

[28] P. Ciobanu, E. Stancu, *op. cit.,* p. 12.

[29] Pentru detalii, a se consulta: P. Ciobanu, E. Stancu, *op. cit.,* p. 13-15; A. E. Franț, *op. cit.*, p. 244-246.

inițiale a obiectelor în cazul în care survin schimbări;
f) nu permite accesul nici unei persoane în câmpul infracțional, cu excepția situaților de acces controlat;
g) notează ora la care au ajuns la fața locului și ora la care fapta a fost comisă, atunci când este posibil;
h) notează persoanele prezente la locul faptei în momentul ajungerii lor, datele de identificare ale martorilor și ale altor persoane care au pătruns în locul faptei, în vederea eliminării urmelor neconcludente;
i) identifică martorii oculari și procedează la investigarea sumară a acestora cu privire la date despre producerea evenimentului;
j) procedează la organizarea urmăririi și reținerii autorului, atunci când există indicii privind identitatea acestuia precum și la transmiterea semnalmentelor la unitatea sau subunitatea de poliție;
k) separă autorul de martori, dacă este posibil;
l) instruiește martorii să nu discute despre evenimentul produs cu alte persoane sau între ei, prevenind astfel distorsionarea faptelor prin sugestionare, iar dacă este posibil separă principalul martor de restul martorilor;
m) nu furnizează date despre eveniment mass-media sau altor persoane, cu excepția celor îndreptățite potrivit legii ori atribuțiilor funcționale.

Responsabilitatea primului polițist care intervine la fața locului încetează atunci când șeful echipei de cercetare ajunge la fața locului, moment în care acesta preia oficial responsabilitatea cercetării. Primul polițist prezent la fața locului trebuie să prezinte șefului echipei verbal și ulterior în scris, în termen de cel mult 24 de ore, toate măsurile pe care le-a întreprins până în acel moment, care a fost scopul și rezultatul acestora, dacă locul faptei a suferit modificări sau nu și în ce constau acestea, precum și părerile profesionale pe care acesta și le-a format. Dacă este necesar, primul polițist prezent la fața locului trebuie să îl sprijine pe șeful echipei de cercetare sau pe membrii echipei pe întreaga durată a cercetării. Noțiunea „*șeful echipei de cercetare la fața locului*" este definită de art. 2, lit. b) din Ordinul Comun, respectiv procurorul, atunci când participă la cercetare și consideră că este necesar sau când urmărirea penală este de competența sa ori un polițist din cadrul structurilor de poliție judiciară.

Subliniem faptul că nu este instituită astfel o obligație exclusivă în sarcina autorităților statului. Având în vedere necesitatea protejării valorilor fundamentale, în special viața și integritatea fizică a persoanelor, intervenția civică promptă[30] (apelarea serviciilor de urgență, acordarea primului ajutor, îndepărtarea pericolului iminent) poate preveni agravarea consecințelor faptei și poate salva vieți, fără a presupune substituirea rolului autorităților. Manifestarea spiritului civic implică și abținerea de la acțiuni care ar putea altera locul faptei, precum și adoptarea unor măsuri minime de protecție a acestuia (izolarea zonei, avertizarea altor persoane). O asemenea conduită contribuie la menținerea autenticității situației inițiale, esențială pentru eficiența cercetării la fața locului și pentru fia-

[30] A. E. Franț, *op. cit.*, p. 240-244.

bilitatea probelor. De asemenea, furnizarea unor informații factuale obiective privind împrejurările observate poate optimiza intervenția operativă a poliției și a celorlalte structuri abilitate, reducând timpul de reacție și sporind șansele de identificare și prindere a autorului[31].

Fixarea criminalistică a locului faptei este definită prin Ordinul Comun ca fiind o activitate ce constă în realizarea cumulativă a fotografiilor de orientare, a schiței, ale obiectelor principale și de detaliu, precum și descrierea în cuprinsul procesului-verbal de cercetare la fața locului. Video-filmarea și schița sau desenul la scară al locului faptei sunt procedee suplimentare de fixare și se realizează prin hotărârea expresă a șefului echipei de cercetare atunci când natura evenimentului și complexitatea locului faptei o impun.

Așadar, aceste demersuri prezintă prin specificul lor un caracter premergător cercetării propriu-zise și totodată urgent[32], întrucât, după cum am evidențiat, facilitează măsurile procedurale ce urmează a fi dispuse și puse în executare de organele judiciare ajunse la fața locului.

Elemente de tactică privind cercetarea propriu-zisă

Activitățile de organizare a deplasării la locul faptei se realizează cu respectarea art. 15- 17 din Ordinul Comun. Se alege cel mai rapid traseu și cel mai corect din punct de vedere tactic. În funcție de eveniment, echipa se apropie de locul faptei cu sau fără utilizarea mijloacelor de avertizare acustică/vizuale. Se iau în considerare vehiculele folosite pentru părăsirea locului faptei, persoanele suspecte, bunurile furate și abandonate sau cele furate ori instrumentele utilizate la comiterea faptei. De asemenea, important de precizat, deplasarea se realizează împreună cu echipamentul specializat.

Sosirea la fața locului se realizează conform Manualului de bune practici privind cercetarea la fața locului, în primul rând, ținând cont de siguranța echipei operative și de accesul facil și rapid la trusele și la echipamentele din dotarea autolaboratoarelor, abia ulterior procedându-se la formarea unei perspective de ansamblu asupra aspectelor sesizate, prin identificarea și abordarea persoanei care a sesizat o anumită faptă și prin stabilirea *iter criminis*.

Echipa operativă va delimita perimetrul de interes, putând fi asistați în acest demers de limitare ori prevenire a oricăror eventuale pericole, inclusiv cele privind contaminarea probelor, de alte autorități responsabile cu ordinea publică. Dacă este necesar, se va stabili un perimetru interior (pentru cercetarea propriu-zisă) și un perimetru exterior (locul unde se vor strânge probele, reprezentanții autorităților, personalul de salvare, centrul de comandă și coordonare etc.).

[31] A se vedea art. 310 Cod proc. pen., conform căruia în cazul infracţiunii flagrante, orice persoană are dreptul să îl prindă pe făptuitor. Dacă făptuitorul a fost prins, persoana care l-a reţinut trebuie să îl predea de îndată, împreună cu corpurile delicte, precum şi cu obiectele şi înscrisurile ridicate, organelor de urmărire penală, care întocmesc un proces-verbal.

[32] L. Coman, I. R. Constantin în Colectiv, *Tratat practic de criminalistică*, vol. I, Ed. Ministerului de Interne, București, 1976, p. 424-426.

Accesul va fi atent verificat și restricționat, în acest sens, fiind stabilit chiar un traseu de acces de către șeful echipei de cercetare, cu evitarea pătrunderii prin zonele unde ar putea exista probe relevante. La stabilirea traseului de acces, se va purta echipamente de protecție de unică folosință (costum de protecție, mască, mănuși, protecție pentru încălțăminte), iar toate persoanele prezente vor fi identificate pentru că acestea pot fi martori sau creatori de urme în timpul pătrunderii neautorizate sau al contaminării (de încălțăminte, amprente, ADN, fire de păr etc.), fiind necesară și stabilirea exactă a tuturor acțiunilor desfășurate de aceste persoane, până la sosirea echipei operative.

Conform art. 19 alin. 3 din Ordinul Comun, în vederea excluderii urmelor create accidental, persoanelor care au pătruns în câmpul infracțional, înainte și în timpul cercetării locului faptei, li se vor preleva impresiuni papilare și probe biologice, cu respectarea prevederilor Legii nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date[33], cu modificările și completările ulterioare și Legii nr. 76/2008 privind organizarea și funcționarea Sistemului Național de Date Genetice Judiciare[34]. Datele obținute vor fi prelucrate în bazele de date AFIS și ADN, în partiții special destinate, numai în scopul sus menționat și vor fi reținute strict pentru perioada în care persoanele vizate au raporturi de serviciu cu instituția.

Asupra locului supus cercetării și asupra oricăror obiecte cu titlu de corp delict ori a mijloacelor materiale de probă nu se pot efectua modificări, orice astfel de intervenție fiind obligatoriu consemnată în procesul-verbal de cercetare la fața locului. Se vor înregistra și aspecte privitoare la condițiile în care echipa desfășoară demersurile investigative: condițiile meteorologice, iluminarea, condițiile de securitate, substanțe volatile (produse petroliere, chimice, fum de țigară, alcool, parfum, factori secundari ai împușcăturii etc.) și temperatura (exterioară și interioară, a apei) acolo unde este cazul, toate acestea din momentul ajungerii la locul faptei de către primul polițist prezent la fața locului, precum și periodic pe parcursul cercetărilor de către criminaliști.

Acesta este momentul la care pot fi începute activitățile de inscripționare cu numere sau litere și de protejare a probelor vizibile cu ochiul liber, conform dispozițiilor reglementate prin Procedura Specifică de Inspecție Cod PSI – 00.1 privind cercetarea la fața locului elaborată de Institutul Național de Criminalistică al I.G.P.R. din 05.12.2011[35]. De asemenea, pentru obținerea unei imagini de ansamblu asupra locului faptei, vor fi realizate fotografii ori înregistrări video

[33] La data de 25 mai 2018 se abrogă Legea nr. 677/2001, potrivit alin. (1) al art. V din Legea nr. 129 din 15 iunie 2018, pentru modificarea și completarea Legii nr. 102/2005 privind înființarea, organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal, precum și pentru abrogarea Legii nr. 677/2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, publicată în monitorul oficial nr. 503 din 19 iunie 2018

[34] Publicat în M. Of. nr. 289 din 14 aprilie 2008.

[35] Poate fi consultat la următoarea adresă web: https://ro.scribd.com/document/376102184/PSI- 00-1-Cercetarea-La-Fata-Locului, accesată la data de 28.12.2025.

aeriene sau de la înălțime sau adaptate în orice mod, ținând cont de specificul acestei zone, de locul unde se găsesc victime, obiecte ce ar fi putut fi folosite la comiterea faptei, obiecte sau spații ce prezintă urme de răvășire, poziția ușilor de acces și a ferestrelor, vehicule găsite la fața locului sau alte urme relevante vizibile.

În ceea ce privește protejarea probelor, atât în cadrul Procedurii PSI – 00.1, cât și în cadrul Manualului de bune practici privind cercetarea la fața locului găsim subliniată obligația de a nu se interveni asupra locului supus cercetării, de a se lua măsurile urgente (chiar și de organele necompetente) pentru conservarea și protecția mijloacelor materiale de probă și pentru înlăturarea oricăror factori cu potențial distructiv față de acestea. Se vor folosi mănuși de examinare sau sterile, măști respiratorii, costume de protecție și protecție pentru încălțăminte, în special când se colectează sau se depozitează probe biologice pentru examinarea ADN.

Cercetarea poate impune utilizarea unor metode obiective, subiective sau combinate, așa cum literatura de specialitate afirmă[36]. Metoda obiectivă presupune examinarea sistematică a locului faptei după criterii spațiale prestabilite, independente de ipotezele inițiale privind mecanismul infracțiunii sau conduita autorului. Cercetarea se realizează ordonat și exhaustiv, pe zone, suprafețe sau trasee, urmărindu-se identificarea tuturor urmelor și mijloacelor materiale de probă, fără a porni de la o presupunere subiectivă, adică fiind necesare: delimitarea perimetrului, parcurgerea metodică a spațiului (în spirală, pe benzi, radial, pe sectoare) și observarea și fixarea tuturor elementelor materiale relevante. Metoda subiectivă constă în orientarea cercetării în funcție de ipotezele formulate cu privire la modul de comitere a infracțiunii, la traseul autorului sau la poziția victimei. Examinarea este direcționată către acele zone sau obiecte considerate relevante pe baza datelor preliminare sau a experienței anchetatorului, astfel presupunând valorificarea informațiilor inițiale (declarații, observații preliminare), focalizarea pe anumite elemente-cheie și interpretarea dinamică a urmelor descoperite. Metoda combinată reprezintă îmbinarea rațională a metodei obiective cu cea subiectivă, fiind considerată în doctrină cea mai eficientă abordare tactică a cercetării. Cercetarea debutează, de regulă, cu o examinare obiectivă, sistematică, urmată de aprofundări subiective orientate de ipotezele formulate pe baza datelor descoperite. Metoda combinată asigură echilibrul între rigoare și eficiență, permițând atât conservarea caracterului obiectiv al cercetării, cât și valorificarea experienței profesionale a anchetatorului, răspunzând cel mai bine caracterului dinamic și irepetabil al cercetării.

Cercetarea locului faptei trebuie, în toate cazurile, adaptată în funcție de toți factorii expuși în rândurile anterioare, astfel încât demersurile efectuate să se finalizeze cu un rezultat pozitiv pentru anchetatori: dobândirea unor probe fiabile. În acest sens, căutările pot fi realizate atât cu privire la locul propriu-zis al comiterii faptei, cât și extins asupra zonelor din proximitate, despre care se consideră că pot avea legătură cu fapta, care au favorizat accesul ori părăsirea perimetrului. Astfel,

[36] C. Aionițoaie, *Tactica cercetării la fața locului. Curs de tactică criminalistică*, vol. 1, Academia de Poliție „Al. I. Cuza", p. 17.

cercetarea trebuie să parcurgă anumite faze extrem de importante din punct de vedere operativ, respectiv o fază statică[37] și una dinamică.

Faza statică[38] presupune menținerea în poziție inițială, nemodificată a obiectelor supuse cercetării, descoperirea tuturor acelor urme semnificative, a mijloacelor materiale de probă și fixarea lor din punct de vedere procesual – penal, fără atingerea lor. Așadar se realizează o examinare cu caracter generic[39] de către organele cu atribuții investigative, efectuându-se fotografii, filmări, schițe pentru a descrie poziția și starea obiectelor și a spațiilor, dar și diferite numărători și măsurători ale distanțelor, lungimilor, mărimilor, adâncimilor urmelor sau mijloacelor materiale identificate. Cercetarea poate începe de la obiectul principal ori de la interior către exterior sau invers, ținându-se cont de respectarea unor porțiuni bine delimitate, dar și de presupusul *iter criminis*. După determinarea traseului urmat de făptuitor, este recomandat[40] ca cel care face cercetarea să se pună în locul autorului pentru a încerca să reconstituie succesiunea evenimentelor petrecute la locul faptei, pentru a putea înțelege anumite mecanisme prin care se puteau crea probele.

Tot în această fază[41] pot fi determinate eventualele modificări ce au intervenit până la momentul sosirii la fața locului a organelor competente, prin colaborarea cu martorii, cu primul polițist ajuns la fața locului, cu victima sau chiar cu făptuitorul, dacă este cazul. Coroborarea tuturor acestor elemente este esențială, întrucât va conduce la stabilirea pe cale de anchetă a tuturor împrejurărilor subiective și obiective de comitere a faptei sau cel puțin a celor cu adevărat importante pentru stabilirea adevărului în cauză.

În această fază, în funcție de specificul infracțiunii comise, spre exemplu în situația celor cu o periculozitate socială extremă (cum este în cazul faptelor de omor), cercetarea impune prezența unui factor cu rol marcant, respectiv medicul legist[42], care va continua să lucreze alături de organele judiciare pe toată durata urmăririi penale în vederea realizării scopului procesului penal. La momentul cercetării, trebuie analizată poziția și starea tuturor urmelor biologice, a suporturilor, a corpurilor delicte, a diferitelor obiecte vestimentare și de decor, a cadavrului victimei, iar în funcție de acestea medicul se va putea pronunța cu privire la cauza și momentul decesului pe baza urmelor de violență, după ce a constatat intervenția decesului.

[37] Pentru detalii privind alegerea metodei de cercetare în această fază, recomandăm consultarea G. Păduraru, *Criterii, tactici și metode de bază folosite în cercetarea la fața locului*, în Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza" din Iași, TOM LXVIII, supliment 1, Științe Juridice, 2022, disponibil și prin accesarea următorului site web: https://pub.law.uaic.ro/files/articole/2022/vol.1.1/31.paduraru.pdf, accesat la 28.12.2025.

[38] F. Ionescu, *op. cit.*, p. 38; în același sens, P. Ciobanu, E. Stancu, *op. cit.*, p. 35.

[39] I. Mircea, *op. cit.*, p. 150.

[40] A se vedea Manualul de bune practici privind cercetarea la fața locului, p. 14.

[41] P. Ciobanu, E. Stancu, *op. cit.*, p. 26-28.

[42] D. Bulgaru-Iliescu, A. Knieling, *Medicina legală pentru juriști*, Ed. Sympoesium, Iași, 2023, p. 130-138.

Faza dinamică reprezintă reflecția caracterului minuțios și complet al activității de cercetare, fiind etapa cea mai complexă din cadrul demersurilor investigative ale organelor de anchetă. Acum este posibilă mutarea ori modificarea poziției obiectelor analizate, scopul fiind acela de a examina particularitățile individuale ale fiecărui obiect, de a identifica, fixa și ridica chiar și urmele latente, dar și de a conserva, ridica și transporta obiectele, ținând cont de specificul fiecăruia. Din punct de vedere criminalistic, faza dinamică se întemeiază pe premisa că o parte semnificativă a informației probatorii este inaccesibilă fără manipularea obiectelor, fără deplasarea acestora sau fără examinarea lor detaliată. Urmele latente, urmele ascunse sau cele aflate în straturi inferioare nu pot fi identificate exclusiv prin observare pasivă. Faza dinamică permite utilizarea mijloacelor tehnico-științifice pentru revelarea urmelor invizibile sau greu perceptibile, precum pulberi și substanțe pentru urme papilare, surse de lumină alternativă, metode chimice sau fizice de evidențiere. Aplicarea acestor procedee este precedată de fixarea completă a stării inițiale, întrucât ele pot modifica ireversibil suportul urmelor.

Pe parcursul fazei dinamice, datele obținute permit formularea, confirmarea sau infirmarea ipotezelor privind mecanismul infracțiunii, clarificarea traseului autorului stabilirea poziției victimei și a succesiunii acțiunilor, astfel că faza dinamică dobândește și o funcție cognitivă[43], nu doar una tehnică. Este necesară o reconstrucție mentală a locului faptei pentru evitarea viziunii tunelare, fiind necesară verificarea tuturor probelor colectate și asigurarea cu privire la faptul că toate aceste probe sprijină ipoteza succesiunii evenimentelor, verificându- se, de asemenea, dacă lipsesc probe care ar trebui să existe în mod normal, având în vedere succesiunea evenimentelor.

Conservarea urmelor infracțiunii constituie o condiție esențială pentru menținerea valorii probatorii a mijloacelor materiale de probă, fiind determinată de caracterul perisabil, fragil și irepetabil al majorității urmelor. Din perspectivă criminalistică, urmele reprezintă materializarea informației despre mecanismul faptei, iar degradarea sau contaminarea lor conduce la pierderea definitivă a acestei informații. În faza dinamică, conservarea urmelor presupune adoptarea unor măsuri concrete, precum protejarea zonei în care se află urmele (acoperire, delimitare), controlul accesului persoanelor, stabilizarea condițiilor de mediu, în măsura posibilului sau utilizarea echipamentului de protecție pentru prevenirea contaminării, așa cum am mai menționat anterior. Aceste măsuri sunt aplicate diferențiat în funcție de natura urmelor, fie ele papilare, biologice, traseologice ori mecanice.

Rezultatele cercetării la fața locului necesită fixare prin mijloace procedurale (procesul- verbal întocmit de organele judiciare) și tehnice (fotografia[44], filmul judiciar, schițe[45], desene). Starea locului faptei, poziția obiectelor și

[43] F. Ionescu, *op. cit.*, p. 43-46.

[44] Pentru detalii, a se consulta J. A. Radley, *Photography in crime detection*, Ed. Chapman Hall Ltd., Londra, 1948.

[45] Pentru detalii, a se consulta I. E. Sandu, *Întocmirea schiței la fața locului*, în Tratat practic de criminalistică vol. I, Ministerul de Interne, 1976, p. 84.

raporturile spațiale dintre urme nu pot fi reconstituite ulterior în mod identic, prin urmare, fixarea asigură perpetuarea fidelă a situației existente la momentul cercetării, chiar și după modificarea inevitabilă a locului faptei.

5. Consemnarea rezultatelor investigative

Din perspectivă juridică, fixarea rezultatelor cercetării la fața locului, în special prin procesul-verbal de cercetare la fața locului, asigură respectarea principiului legalității, posibilitatea exercitării dreptului la apărare, dar și controlul modului de administrare a probelor. Astfel, fixarea incompletă sau neclară poate conduce la contestarea sau diminuarea valorii probatorii a constatărilor.

Toate activitățile întreprinse la fața locului sunt descrise și menționate în procesul- verbal de cercetare la fața locului, în conformitate cu art. 195 raportat la art. 199 Cod proc. pen. și presupune descrierea amănunțită a situației de fapt, a amplasamentului exact al urmelor descoperite, a obiectelor examinate și ridicate, a poziției și stării celorlalte mijloace materiale de probă. De asemenea, se fac precizări cu privire la metodele și tehnicile criminalistice de căutare, relevare, ridicare, ambalare a tuturor categoriilor de urme, fotografii, înregistrări video, schițe ori alte asemenea lucrări.

Procesul-verbal este redactat într-un limbaj clar și cu termeni preciși[46] de șeful echipei de cercetare conform dispozițiilor din legea procesual penală și a celor din Ordinul Comun. Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagină și la sfârșit de către cel care îl încheie și de către persoanele care au participat la cercetare sau reconstituire, iar dacă vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuză să semneze procesul-verbal, se face mențiune despre aceasta, precum și despre motivele imposibilității sau refuzului de a semna.

Din punct de vedere tactic, redactarea acestui proces-verbal trebuie să urmeze regulile obiectivității și neutralității, a descrierii complete și sistematice în scopul asigurării concordanței cu realitatea materială, dar și a consemnării cronologice a operațiunilor efectuate și a momentelor descoperirii urmelor, respectiv ale ridicării și ambalării probelor.

6. Finalizarea cercetării la fața locului

Cercetarea locului faptei se încheie prin hotărârea șefului de echipă, după consultarea cu responsabilului cu activitatea de cercetare[47], la finalizarea cercetării sau după alte activități cum ar fi autopsia, examinarea criminalistică, reconstituirea etc. Activitatea de cercetare la fața locului este considerată finalizată, din punct de

[46] V. Stoica, *Cercetarea la fața locului*, în PPC nr. 2/1981, p. 120; în același sens, L. Prevost, *Enquête criminel*, Ed. Modulo, Mont-Royal, Canada, 2000, p. 71.

[47] Noţiunea „*responsabilul cu activităţi criminalistice*" este definită de art. 2 lit. c) din Ordinul Comun, respectiv: „ofiţerul sau agentul de poliţie din cadrul structurilor de profil care au atribuţii de cercetare la faţa locului. În situaţia în care sunt prezenţi minimum 2 criminalişti la faţa locului, responsabilul va fi criminalistul cu cea mai mare funcţie, grad şi/sau experienţă în domeniu."

vedere tactic-criminalistic, la momentul încheierii procesului-verbal de cercetare la fața locului, întrucât acest act consfințește epuizarea operațiunilor de observare, examinare și ridicare a urmelor, fixarea completă a rezultatelor cercetării și închiderea intervenției nemijlocite asupra locului faptei. Procesul-verbal marchează, astfel, încheierea fazei operative a cercetării scenei infracțiunii.

Conform art. 20 din Ordinul Comun între Ministerul de Interne și Parchetul de pe lângă Înalta Curte, în termen de cel mult 5 zile de la încheierea cercetării la fața locului, specialistul criminalist întocmește planșa fotografică cu aspectele consemnate în procesul-verbal, iar în termen de cel mult 10 zile de la încheierea cercetării la fața locului, urmează să întocmească planșa fotografică cu urmele și mijloace le materiale de probă ridicate de la locul faptei, consemnate în procesul-verbal, specificând pentru fiecare în parte locul de unde au fost ridicate și valoarea de identificare a acestora. Șeful echipei de cercetare la fața locului poate dispune prelungirea acestor termene în funcție de specificul cauzei.

Conform „Procedurii specifice de inspecție – PSI – 00.1 privind cercetarea la fața locului" (anexă procedurală aprobată în baza Ordinului comun al MAI nr. 182/14.08.2009 și al PÎCCJ nr. 1754/05.08.2009), repetarea sau reluarea cercetării la fața locului este prevăzută expres atunci când anumite condiții operative sau calitative nu au fost îndeplinite în cursul cercetării inițiale. Spre exemplu, putem avea în vedere situații precum existența unor deficiențe semnificative în modul de identificare, fixare, documentare sau ridicare a urmelor ori întocmirea inițială a actelor care nu reflectă fidel situația locației sau nu au fost respectate procedurile criminalistice de bază. De asemenea, luminozitatea insuficientă, vizibilitatea redusă, condițiile meteorologice care au afectat observația și relevarea urmelor pot reprezenta un motiv justificat de reluare a cercetărilor. În aceste situații, documentarea nu se face prin continuarea implicită a cercetării inițiale, ci prin întocmirea unui proces-verbal distinct de reluare a cercetării, în care se consemnează separat constatările și operațiunile efectuate în cadrul reluării activității.

Astfel, reținem că reluarea cercetării la fața locului este o excepție de la regula irepetabilității, găsindu-și justificarea doar în situațiile în care intervenția inițială nu a permis obținerea integră și corectă a probelor materiale necesare urmăririi penale. În astfel de cazuri, reproducerea perfectă a situației inițiale fiind imposibilă, procedura își propune completarea lacunelor probatorii fără a afecta legalitatea activității. Reluarea cercetării poate fi făcută de aceeași echipă de cercetare sau de o altă echipă competentă, în funcție de circumstanțe și de evaluarea operativă, iar rezultatele obținute la reluarea cercetării vor fi consemnate într-un proces-verbal separat față de cel inițial.

7. Concluzii

Cercetarea la fața locului reprezintă unul dintre cele mai importante procedee probatorii ale procesului penal, situându-se la confluența dintre exigențele dreptului procesual penal și regulile tacticii criminalistice. Așa cum am putut surprinde în cadrul prezentei lucrări, dincolo de consacrarea sa normativă în Codul de procedură penală, eficiența acestui demers investigativ depinde în mod

esențial de modul în care normele juridice sunt valorificate prin aplicarea unor metode și procedee criminalistice fundamentate științific, adaptate particularităților fiecărei cauze.

Analiza realizată evidențiază faptul că succesul activității investigative nu este determinat exclusiv de existența unor mijloace tehnico-științifice performante, ci, în egală măsură, de organizarea riguroasă a intervenției, de respectarea principiilor operativității, obiectivității și legalității, precum și de capacitatea organelor judiciare de a integra constatările materiale într-un ansamblu probator coerent. Caracterul individual, dinamic și irepetabil al cercetării la fața locului impune adaptarea permanentă a conduitei investigative la particularitățile concrete ale fiecărei infracțiuni, excluzând orice abordare formală sau standardizată. Totodată, caracterul irepetabil al primei cercetări conferă acestei activități o responsabilitate deosebită. Omiterea identificării unei urme, alterarea raporturilor spațiale dintre obiecte ori nerespectarea regulilor privind conservarea și fixarea mijloacelor materiale de probă pot afecta definitiv posibilitatea reconstituirii mecanismului infracțional și, implicit, aflarea adevărului. Din această perspectivă, efectuarea cercetării la fața locului nu constituie doar o sarcină procedurală, ci însuși momentul formării fundamentului probator pe care se va sprijini întreaga activitate judiciară ulterioară.

Considerăm că cercetarea la fața locului trebuie privită nu doar ca un procedeu destinat descoperirii și ridicării urmelor infracțiunii, ci ca o activitate complexă, interdisciplinară, în care normele de drept procesual penal și regulile tacticii criminalistice acționează conjugat pentru realizarea scopului procesului penal. Numai prin desfășurarea acesteia cu profesionalism, rigoare științifică și respectarea strictă a garanțiilor procesuale pot fi obținute probe autentice, credibile și utile stabilirii adevărului judiciar, contribuindu-se pe această cale la înfăptuirea unui act de justiție legal și temeinic.

Suntem de părere că o investigație penală desfășurată în absența unei astfel de cercetări, nerealizată cu respectarea metodologiei, în mod riguros și cu simț al răspunderii, riscă să fie construită pe un fundament probator incomplet sau chiar denaturat. Într-o asemenea situație, versiunile investigative pot fi orientate greșit încă din faza incipientă a urmăririi penale, resursele investigative pot fi irosite în verificarea unor ipoteze lipsite de suport factual, iar probe esențiale pot fi pierdute definitiv prin degradare, contaminare ori omisiunea valorificării lor. În consecință, nu doar eficiența urmăririi penale este afectată, ci și capacitatea organelor judiciare de a stabili adevărul judiciar în condițiile impuse de lege.

De asemenea, subliniem și faptul că cercetarea la fața locului nu trebuie privită ca o activitate exclusiv tehnică ori ca o succesiune mecanică de operațiuni prestabilite. Deși respectarea normelor procedurale și a regulilor tacticii criminalistice reprezintă o condiție indispensabilă a legalității, eficiența demersului investigativ depinde în egală măsură de spiritul analitic și de capacitatea de interpretare a anchetatorului. Fiecare loc al faptei prezintă particularități proprii, iar informațiile materiale descoperite trebuie analizate critic, corelate și integrate într-o explicație logică și coerentă a mecanismului infracțional. În această

perspectivă, creativitatea profesională nu trebuie înțeleasă ca libertate de a specula sau de a formula concluzii nefundamentate, ci ca aptitudinea de a construi și verifica versiuni criminalistice plauzibile, de a anticipa traseul autorului, de a identifica legături între urme aparent disparate și de a adapta permanent metodele de investigare la realitățile concrete ale cauzei. Experiența profesională, gândirea critică și flexibilitatea intelectuală completează astfel instrumentarul tehnico-științific, transformând cercetarea locului faptei într-un demers de analiză și reconstrucție logică a evenimentului infracțional, iar nu într-o simplă operațiune de colectare a probelor.

Referințe

Aionițoaie C., *Tactica cercetării la fața locului. Curs de tactică criminalistică*, vol. 1, Academia de Poliție „Al. I. Cuza", 1985.

Anghelescu I., *Considerații asupra cercetării locului faptei*, în RRD nr. 11/1973.

Basarab M., *Drept procesual penal*, Universitatea din Cluj, 1973.

Bercheșan V., *Cercetarea penală – Îndrumar complet de cercetare penală*, Ed. Icar, București, 2001.

Bulgaru-Iliescu D., Knieling A., *Medicina legală pentru juriști*, Ed. Sympoesium, Iași, 2023.

Ciobanu P., Emilian Stancu, *Criminalistică – Tehnica criminalistică*, Ed. Universul Juridic, București, 2017.

Ciobanu P., Stancu E., *Criminalistică – Tactică criminalistică*, Ed. Universul Juridic, București, 2017.

Ciopraga A., Iacobuță I., *Criminalistica*, Ed. Chemarea, Iași, 1997.

Coman L., Constantin I. R., în Colectiv, *Tratat practic de criminalistică*, vol. I, Ed. Ministerului de Interne, București, 1976.

Constantin I. R., *Unele metode și principii ale Criminalisticii*, în culegerea de referate „Școala românească de criminalistică".

Franț A. E., *Criminalistică. Curs universitar*, ed. III, revăzută și adăugită, Ed. Universul juridic, București, 2023.

Gropa M., *Planificarea procesuală a acțiunilor de urmărire penală în cadrul investigării infracțiunilor de criminalitate organizată*, în Revista Institutului Național al Justiției nr. 2 (65), 2023.

Ionescu F., *Criminalistică*, vol. II, Ed. Universitară, București, 2009.

Kahane S., *Drept procesual în R.P.R.*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1963.

Mateuț Gh., *Tratat de procedură penală. Partea generală*, vol. II, Ed. C.H. Beck, București, 2012.

Mircea I., *Criminalistică*, Ed. Didactică și pedagogică, București, 1978.

O`Hara C., *Principii de bază ale cercetărilor penale*, ed. IV, Ed. Charles C. Thomas, Springfield, Illinois, SUA, 1976.

Palmiotto M., *Criminal investigation*, Ed. Nelson-Hall Publishers, Chicago, Illinois, SUA, 1994.

Păduraru G., *Criterii, tactici și metode de bază folosite în cercetarea la fața locului*, în Analele științifice ale Universității „Al. I. Cuza" din Iași, TOM LXVIII, supliment 1, Științe Juridice, 2022.

Prevost L., *Enquête criminel*, Ed. Modulo, Mont-Royal, Canada, 2000.

Radley J. A., *Photography in crime detection*, Ed. Chapman Hall Ltd., Londra, 1948.

Sandu I. E., *Întocmirea schiței la fața locului*, în Tratat practic de criminalistică vol. I, Ministerul de Interne, 1976.

Stancu E., *Tratat de criminalistică*, ed. II revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2002.
Stoica V., *Cercetarea la fața locului*, în PPC nr. 2/1981
Suciu C., Criminalistica, *Dezvoltarea învățământului criminalistic în România*, în culegerea de referate „Școala românească de criminalistică".
Volonciu N., *Tratat de procedură penală. Partea generală*, vol. 1, ed. 3, revizuită și adăugită, Ed. Paideia, București, 1997.
Anexă a Ordinului privind cercetarea la fața locului nr.182/14.08.2009 (M.A.I.) și nr. 1754/C/05.08.2009 (Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție).
Anexei la Dispoziția inspectorului general al Inspectoratului General al Poliției Române nr. 38/27.03.2025.
https://pub.law.uaic.ro/files/articole/2022/vol.1.1/31.paduraru.pdf
https://ro.scribd.com/document/376102184/PSI-00-1-Cercetarea-La-Fata-Locului
https://vl.politiaromana.ro/files/userfiles/IPJ_Valcea/documente/informatii_publice/Proiect_ROF_2025.pdf
https://www.academia.edu/83933051/Manual_de_Bune_Practici_Privind_Procedura_Cercetarii_La_Fata